

Всеукраїнська асоціація громад

вул. Січових Стрільців, 73 (13 поверх), Київ, 04053

+380445859012; +380676782323

office@communities.org.ua

Інформаційні канали:

Вебсайт: <https://communities.org.ua/>

Телеграм-канал «Пульс громад»: <https://t.me/pulsgromad>

YouTube-канал "ПроLAND":

https://www.youtube.com/channel/UCXBaX4w_Z0U693JL2QX-jYw

Інформаційна довідка станом на 1 січня 2025 року

Опис Асоціації

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Всеукраїнська асоціація громад» (далі - ВАГ, Асоціація) була заснована у 2009 році під назвою «Всеукраїнська асоціація сільських та селищних рад» (ВАССР). 6 жовтня 2009 року її було [zareestrovano Міністерством юстиції України](#) як асоціацію ОМС із всеукраїнським статусом. За період до 2020 року (до завершення територіальної реформи) членами Асоціації стали понад 80% селищних та сільських рад (8326 ОМС).

ВАГ діє на підставі Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування».

На цей момент членами ВАГ є **903 ОМС** (61% від загальної кількості). Серед членів ВАГ: **519** сільських рад (85%), **335** селищних рад (74%) та **49** міських рад (12%). Загалом понад 90% ОМС у результаті територіальної реформи набули правонаступництво за членством у ВАГ, оскільки до складу цих громад увійшли колишні сільські/селищні ради, які були членами Асоціації. ВАГ надає своїм членам комплексну консультаційну, інформаційну та адвокаційну підтримку. При цьому ВАГ була і залишається **об'єднанням невеликих громад, яке фокусується на питаннях розвитку сільських територій та аграрного сектора**. Відповідно, інтерес до членства у Асоціації насамперед виявляють сільські, селищні та міські ради громад, у складі яких є сільські території.

Члени ВАГ мають повний доступ до інструментів та послуг ВАГ, зокрема до участі в органах управління та у виробленні позиції Асоціації. Найбільш повний пакет послуг, який включає зокрема супровід за індивідуальними запитам, надається членам ВАГ, які регулярно сплачують членські внески. Водночас Асоціація надає можливість участі у більшості своїх заходів не лише своїм членам, а й практично всім зацікавленим ОМС, у т.ч. громадам з центрами у великих та середніх містах. Таким чином, бенефіціарами діяльності Асоціації є фактично всі ОМС базового рівня (сільські, селищні та міські ради), але насамперед ті, що є членами Асоціації.

Мета діяльності

В умовах воєнного стану Асоціація концентрує свої зусилля на сприянні **стійкості та життєздатності** територіальних громад. Однак стратегічною метою діяльності ВАГ залишається **сталий розвиток сільських територій через розбудову самоврядування у територіальних громадах**. При цьому Асоціація прагне **забезпечити максимально можливе врахування державою інтересів кожного села, селища, містечка у процесі децентралізації**, маючи на меті створення реально спроможних громад та створення належних умов для їхнього розвитку.

Інституційний розвиток

Починаючи з 2019 року, ВАГ активно реформується відповідно до нових викликів та потреб своїх членів. Унікальною особливістю ВАГ є те, що депутати місцевих рад можуть нарівні з головами громад представляти ОМС в Асоціації та входити до складу органів управління. Ще одна важлива особливість – обов'язковість ротації керівних органів: Голова ВАГ обирається без права переобрання на повторний строк, а персональний склад Правління ВАГ періодично оновлюється.

До складу [Правління ВАГ](#) наразі входять 45 членів - це голови громад та депутати місцевих рад з усіх регіонів України, у т.ч. 24 голови обласних відділень Асоціації. **Головою ВАГ** з 2021 року є **Володимир Кучма**, Кіптівський сільський голова, а Виконавчим директором **Іван Слободяник**. У областях (на цей момент, не у всіх) виконавча дирекція представлена регіональними координаторами.

Інструменти діяльності

ВАГ постійно працює зі своїми членами: залучає їх до процесу вироблення та реалізації державної політики, відкриває для них можливості участі у проектах, консультує, поширює кращі практики, виявляє потреби та відстоює інтереси ОМС, систематично організовує заходи за участю народних депутатів, урядовців, експертів.

Асоціація використовує низку робочих форматів та інструментів, такі як: консультування (у т.ч. індивідуальне); розгляд питань комітетами ВАГ; робота регіональних координаторів; спільна дистанційна робота в системі управління проектами Worksection; опитування ОМС; інформування через [веб-сайт](#), [Фейсбук-сторінку](#), Телеграм-канал [«Пульс громад»](#), YouTube канал [«ПроLAND»](#), Тижневик ВАГ.

Взаємодії. Партнерства

Взаємодія з владою

ВАГ на підставі Закону України “Про асоціації ОМС” систематично взаємодіє з органами державної законодавчої та виконавчої влади на національному і регіональному рівнях. На національному рівні Асоціація взаємодіє із Офісом Президента України, Верховною Радою України та її комітетами, Кабінетом Міністрів України, міністерствами та ЦОБВ. Керівництво та члени Правління ВАГ беруть участь у засіданнях Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентів України. Взаємодія з виконавчою владою відбувається через Секретаріат КМУ, окремі міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Постійною є взаємодія з Міністерством розвитку громад і територій України – підписано відповідний меморандум, відбуваються періодичні зустрічі з керівництвом міністерства. Налагоджена регулярна взаємодія також з Мінагрополітики, Мінветеранів, Мінфіном, Міндовкілля, МОН, МОЗ, Мінекономіки, Мінсоцполітики, Мінцифри, Мінкультури, НАДСУ, ДПС, ДІАМ, Держрибагентством, Держгеокадастром та іншими відомствами. Із усіх питань, що зачіпають інтереси громад, ВАГ, за необхідності та на підставі закону, може взаємодіяти з усіма іншими органами законодавчої та виконавчої влади.

Асоціація має підписані меморандуми про взаємодію у сфері сільського та аграрного розвитку на регіональному рівні з більшістю обласних державних адміністрацій.

У 2024 році було підписано ще кілька важливих меморандумів про співпрацю:

- Меморандум з Мінекономіки, Мінагрополітики, Держгеокадастром та ДПС України щодо підвищення ефективності управління земельними ресурсами, визначення основних вимог і підходів до інвентаризації земель територіальних громад
- Меморандум про взаємодію про енергетичну стійкість громад між ВАГ та Мінекономіки, Мінрозвитку, Міненерго, Держенергоефективності
- Меморандум щодо співпраці у побудові в Україні прозорої та ефективної системи реалізації прав на комунальні ресурси громад з Акціонерним товариством «Прозорро.Продажі»
- Декларацію розбудови доброчесності органів місцевого самоврядування із НАЗК.

Інші взаємодії та партнерства

ВАГ має партнерство з **Всеукраїнським Конгресом Фермерів**, спільно з яким проводить окремі інформаційні заходи, здійснює адвокацію у спільних інтересах ОМС та аграріїв.

ВАГ розвиває партнерство з іншими професійними об'єднаннями. З питань протидії земельному рейдерству ВАГ взаємодіяла з **Нотаріальною палатою України**, **Асоціацією правників України**. У сфері ветеранської політики ВАГ взаємодіє з **Коаліцією ветеранських просторів**.

В інтересах системи українського самоврядування ВАГ з окремих питань співпрацює з іншими всеукраїнськими **асоціаціями ОМС**, а також із обласними асоціаціями ОМС у низці регіонів.

Міжнародні взаємодії

ВАГ розвиває міжнародні зв'язки, налагоджує взаємодії з асоціаціями ОМС інших країн Європи та їх об'єднаннями, маючи на меті просування інтересів України та залучення додаткових ресурсів для підтримки українських громад.

У 2023 р. відкрилося **представництво Всеукраїнської асоціації громад у Комітеті регіонів ЄС** (у м.Брюсселі). Виконавчий директор ВАГ Іван Слободяник бере участь у роботі робочій групі Комітету Регіонів ЄС. Також Асоціація бере активну участь у Європейському альянсі міст та регіонів з відбудови України, який утворено за спільною ініціативою української влади та Комітету регіонів ЄС.

Представники ВАГ брали участь у Лондонській (2023) та Берлінській (2024) конференціях з відновлення України, а зараз ВАГ бере участь у підготовці наступної Римської конференції.

Із 2022 року ВАГ є членом Європейського альянсу сільських громад (ERCA) з представництвом у Європейському сільському парламенті. Виконавчий директор ВАГ Іван Слободяник обраний членом правління ERCA від України. З 2023 року ВАГ є почесним членом Європейської асоціації LEADER для сільського розвитку (ELARD), членом Європейської асоціації місцевої демократії (ALDA). У 2024 році ВАГ долучилася до участі у міжнародному консорціумі під егідою програми ЄС "Горизонт Європа 2024".

Пріоритети ВАГ

Пріоритети Асоціації безпосередньо впливають із потреб та проблем українських громад. Перелік пріоритетів постійно оновлюється відповідно до порядку денного ВАГ, сформованого на основі запитів ОМС, та з урахуванням політичних і законодавчих ініціатив влади.

У жовтні 2024 року Всеукраїнська асоціація громад сформувала та публічно презентувала власний **законодавчий порядок денний** задля розвитку громад України в умовах війни. Завершується робота над новою **Стратегією Асоціації** - її буде затверджено на Загальних зборах ВАГ, які відбудуться вже найближчим часом. У рамках підготовки Загальних зборів упродовж березня-квітня відбудуться **збори всіх обласних відділень** ВАГ.

Діяльність, результати, плани

Головні напрями

Асоціація сфокусована насамперед на питаннях розвитку сільських територій. Відповідно, основними сферами діяльності ВАГ є **сільський та аграрний розвиток**. Супутніми до цих пріоритетних сфер є питання **управління земельними ресурсами, містобудування та просторове планування**. Також Асоціація активно працює над питаннями **законодавчої рамки діяльності місцевого самоврядування, зокрема служби в ОМС**. Ще одним важливим напрямом, у якому Асоціація системно відслідковує законодавчі ініціативи влади - це **бюджетна та податкова політика**. Виходячи із потреб громад, Асоціація започаткувала роботу з питань **лісокористування, рибного господарства та водних ресурсів**.

Із моменту повномасштабного вторгнення Асоціація також активно займається проблемами, що спричинені війною - одним з ключових для нас став напрям **підтримки життєдіяльності прифронтових та деокупованих громад, їх мешканців та ВПО в умовах війни, а також відновлення та відбудови громад**. Започатковано **ветеранський напрям** діяльності ВАГ, який активно розвивається.

А з отриманням Україною статусу кандидата в члени Європейського Союзу до згаданих вище сфер додалися також питання **євроінтеграції**, насамперед у сільській та аграрній сферах, доступу ОМС до інструментів підтримки місцевого розвитку з боку ЄС.

Ключові проєкти та заходи

Ключові проєкти ВАГ за останні роки:

- **Проєкт «Програма підтримки продовольчої безпеки «Згуртовані громади»** - надання допомоги громадам в умовах війни через організацію логістики перевезень життєво необхідних вантажів, надання консультаційної, аналітичної, юридичної підтримки та налагодження партнерства (2022-2024). У межах проєкту «Програма підтримки продовольчої безпеки «Згуртовані громади» для 971 громад та понад 80 000 ВПО, які постраждали від війни доставлено понад 2500 тонн вантажів, в т.ч. 1230 тонн насіння, з яких 20,5 тонн насіння овочів. Допомогу отримали понад 500 000 осіб. Здійснено більше 260 перевезень та відправлено понад 2500 посилок для ВПО. Донорами стали 88 громад та 43 організації, в т.ч. 10 насіннєвих компаній.
- **Проєкт «Реінтеграція ветеранів: від дієвих рішень для громад – до ефективної національної політики»** (2024 рік, з продовженням у поточному році), який реалізовано за фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження» у партнерстві з ГО «Простір можливостей», спрямований на розбудову можливостей громад по роботі з ветеранами і членами їхніх родин. У рамках проєкту проведено навчання фахівців, інформаційні заходи (у т.ч. в регіонах), збір і поширення успішного досвіду, налагоджено роботу Комітету з питань ветеранів (його учасниками стали понад 50 фахівців), на пілотних громадах напрацьовано модельні рішення для ОМС.
- **Проєкт Європейського Союзу «Інституційна та політична реформа для малого сільського господарства» (IPRSA)** в межах проєкту «Україна та приєднання до Європейського Союзу: Сільське господарство та розвиток сільських територій» (2023)
- **Проєкт «Реагування на нагальні гуманітарні потреби найбільш вразливого населення в Україні»** (2024), який реалізується ВАГ за фінансової підтримки Міжнародної організації з міграції (МОМ). Проєкт - надання допомоги у вигляді засобів до існування / допомоги до існування домогосподарств в сільських територіях, що постраждали від війни.
- **Проєкт Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)** (з 2018). Асоціація є партнером та цільовою групою проєкту. Триває співпраця з питань аграрного та сільського розвитку: навчальна, методична та консультативна підтримка ОМС (зокрема, підвищення управлінської спроможності восьми пілотних ОМС), залучення ОМС до розроблення державної політики.
- **Проєкт «Мери за економічне зростання»** (2016-2020) в якості учасника консорціуму. Сприяння місцевому економічному та інвестиційному потенціалу, просування місцевих муніципалітетів в якості привабливих суб'єктів економіки.
- **Проєкт Світового банку та ЄС «Підтримка прозорого управління земельними ресурсами в Україні»** (2020). Участь (спільно з Мінагрополітики та Укрдержфондом) у другій пілотній фазі впровадження Державного аграрного реєстру (із залученням фахівців 48 пілотних ОМС із 24 регіонів).

Ключові заходи ВАГ за останні роки:

Асоціація систематично проводить власні заходи національного рівня, а також бере участь у організації важливих заходів, що їх проводять партнери ВАГ. Ключові заходи за 2022-2024 роки:

- Форум «Розвиток громад в умовах війни» (ВАГ за підтримки Програми USAID АГРО у межах проекту «Згуртовані громади»), жовтень, 2024 року
- Всеукраїнський Діалог «Громади-ветеранам 2024» (ГО «Простір можливостей» з ВАГ в якості організаційного партнера), червень 2024 року
- Форум «Згуртовані громади: досвід та алгоритм дій» (ВАГ спільно з Програмою USAID АГРО, за участі Мінагрополітики, вересень 2023 року).
- Форум громад: діалог влади, громад, донорів і бізнесу (БФ «ГромадаХаб» спільно з Офісом КМРВ при Президентові України за участі ВАГ), квітень 2023 року
- Всеукраїнський форум «Заходи профілактики отруєння бджіл. Алгоритм дій при отруєнні бджіл засобами захисту рослин» (ВАГ спільно з ВКФ та Мінагрополітики), березень 2023 року
- Форум для місцевого самоврядування «Сільський розвиток у контексті євроінтеграції України» (ВАГ за підтримки Програми USAID АГРО), лютий 2023 року
- II Всеукраїнський фермерський форум «Де фермери взяти гроші?» (ВАГ спільно з Всеукраїнським конгресом фермерів (ВКФ)), листопад 2022 року
- V Агрополітичний форум «Агросектор 2022–2023: Стратегія виживання» (спільно з ВКФ), жовтень 2022 р.

ВАГ у взаємодії з органами влади, іншими партнерами регулярно організовує круглі столи, вебінари, тренінги, навчальні поїздки, робочі наради та інші заходи, під час яких громади отримують важливі практичні знання, роз'яснення, рекомендації, відповіді на запитання.

Експертний простір ВАГ

В Асоціації утворено 16 постійних дорадчих органів - [комітетів](#) - за ключовими напрямками життєдіяльності громад. Усі вони об'єднані у **Експертний простір ВАГ**, який було створено за сприяння проекту «Згуртовані громади». Роботу комітетів модерують експерти ВАГ, а участь у них беруть керівники та фахівці ОМС. До складу комітетів ВАГ увійшло понад 300 фахових представників ОМС. За 2024 рік проведено понад як 25 засідань комітетів, на яких розглянуто понад 60 законодавчих ініціатив та надано понад 50 індивідуальних консультацій.

Саме через комітети здійснюється моніторинг нормативної бази кризь призму інтересів ОМС, збір та поширення успішного досвіду, надання роз'яснень та консультаційної підтримки членам Асоціації. Для формування позиції ВАГ проблемне питання спочатку спрямовується на колективну експертизу у відповідний комітет, а далі рекомендації комітету виносяться на розгляд Правління ВАГ.

Плани

У 2025 році ВАГ й надалі братиме активну участь у найважливіших політичних процесах та розвиватиме проектну діяльність в інтересах своїх членів. Це, зокрема:

- продовження системної взаємодії із законодавчою та виконавчою владою задля реалізації законодавчого порядку денного ВАГ, представленого на Форумі 17 жовтня 2024 року
- поглиблення аналітично-правової експертизи через активізацію діяльності Комітетів ВАГ у складі єдиного Експертного простору Асоціації, надання якісної консультаційної підтримки ОМС з ширшого кола питань
- розвиток представництва ВАГ у регіонах за рахунок активізації діяльності обласних відділень, налагодження системної роботи рад обласних відділень та регіональних координаторів у областях
- продовження підтримки громад під час війни у межах Проекту «Згуртовані громади»
- поширення напрацювань з управління у сфері аграрного і сільського розвитку (за підтримки Проекту АПД)
- розвиток ветеранського напрямку ВАГ (за підтримки Міжнародного Фонду «Відродження»)
- пілотування діалогових інструментів задля підвищення спроможності ОМС по роботі з конфліктами у громадах (у якості партнера Спільноти практиків діалогу України)
- ухвалення і практична реалізація нової Стратегії ВАГ на 2025-2027 роки.

bit.ly/3RbYOXN

bit.ly/3dGu83w

bit.ly/3dGfusS

bit.ly/3r7QDBj